

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2019/2016
24.05.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Драган Мраковић, адвокат из ..., против тужених „ББ“ из ... и ВВ, као главног и одговорног уредника „ГГ“, чији је заједнички пуномоћник Борис Богдановић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 195/16 од 04.08.2016. године, у седници већа одржаној 24.05.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 195/16 од 04.08.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ бр. 36/15 од 04.04.2016. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ..., против тужених „ББ“ из ... и ВВ - главног и одговорног уредника „ГГ“ из ..., којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде нематеријалне штете настале доношењем душевног бола и повредом части и угледа због сачињавања и објављивања информација у јавном гласилу „ГГ“ солидарно исплате износ од 1.000.000,00 динара и то за текст објављен 13.01.2015. године 300.000,00 динара; за текст објављен 18.12.2014. године 300.000,00 динара; за текст објављен 11.12.2014. године 200.000,00 динара и за текст објављен 14.10.2014. године износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 04.04.2016. године као дана пресуђења до исплате, као и захтев за накнаду трошкова поступка у износу од 120.000,00 динара. Другим ставом изреке, обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове поступка у износу од 67.400,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 195/16 од 04.08.2016. године, у првом ставу изреке, жалба тужиоца АА из ... је одбијена као неоснована и потврђена пресуда Вишег суда у Београду ПЗ бр. 36/15 од 04.04.2016. године. Другим ставом изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 195/16 од 04.08.2016. године, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права из члана 407. став 1. тачка 4. у вези са чланом 376. ЗПП, битне повреде одредаба парничног поступка учињене у поступку пред другостепеним судом из члана 407. став 1. тачка 3. у вези са чланом 374. став 1. ЗПП и ради уједначавања судске праксе у смислу члана 404. ЗПП.

Ревизија је дозвољена у смислу члана 403. став 2. тачка 1. ЗПП, у вези са чланом 126. став 1. Закона о јавном информисању и медијима, јер се ради о пресуди којом је одбијен тужбени захтев.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Пуномоћник тужиоца се у ревизији позива на битну повреду одредаба парничног поступка учињену пред другостепеним судом из члана 407. став 1. тачка 3. у вези са чланом 374. став 1. ЗПП, али не наводи која одредба Закона о парничном поступку је неправилно примењена или није примењена, а да је то било или је могло да буде од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

Нису основани ни ревизијски наводи који се односе на погрешну примену материјалног права из члана 407. став 1. тачка 4. у вези са чланом 376. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању првотужени је оснивач и издавач дневних новина „ГГ“, а друготужени је главни уредник који има својство и одговорног уредника. Наведене новине су дана 13.01.2015. године, 18.12.2014. године, 11.12.2014. године и 14.10.2014. године објавиле текстове који се односе на тужиоца, а којима по схватању тужиоца се вређају његови част и углед, па је тражио накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа у укупном износу од 1.000.000,00 динара, опредељујући за сваки објављени текст појединачне износе и то: за текст објављен 13.01.2015. године износ од 300.000,00 динара; за текст објављен 18.12.2014. године износ од 300.000,00 динара; за текст објављен 11.12.2014. године износ од 200.000,00 динара и за текст објављен 14.10.2014. године износ од 200.000,00 динара. Дана 14.10.2014. године објављен је чланак „...“; затим 11.12.2014.

године чланак: „...“; дана 18.12.2014. године чланак: „...“ и дана 13.01.2015. године чланак: „...“. Информације у наведеним текстовима пренете су из одређених извора и на тај начин и означене, цитиране под знацима навода. У тексту од 11.12.2014. године изнети су подаци из оптужнице о којима су писали и други медији, у тексту од 14.10.2014. године пренета је изјава извора информација као и изјава тужиоца који је упитан да прокоментарише текст а у антрфилеу под насловом „...“ наведени су одређени послови фирме „ДД“ чији је власник тужилац. Тужилац није доставио доказе да је та информација нетачна као ни информације које се односе на хапшење тужиоца дана 13.01.2014. и 11.06.2014. године, с тим да речи „сумњиви“ у наслову антрфилеа представљају вредносни суд, а речи у наднаслову „у страшној паници“ не могу се сматрати информацијом у смислу Закона о јавном информисању и медијима. У тексту од 11.12.2014. године под насловом: „...“ и наслов на страни четири и пет: „...“ и наднаслов: „...“ који садрже информације из Тужилаштва за организовани криминал у вези са подигнутом оптужницом, за коју тужилац није оспоравао да је подигнута. Тврдње тужилаштва су наведене под знацима навода, а изјава тужиоца Мирка Радисављевића означена курзивом. У тексту је наведена изјава ЂЂ, а наведено је и да се тужилац АА није оглашавао, што указује да су тужени покушали да ступе у контакт са тужиоцем да би се чула и друга страна. Текст од 13.01.2015. године под насловом: „...“ и поднасловом: „...“ садржи цитиране изјаве очевидаца који су присуствовали одређеном догађају, с тим да тужени није навео извор информација. Текст упућује на сумњу на одређене изјаве тужиоца и садржи вредносни суд. Наведени подаци у том тексту нису демантовани од стране тужиоца нити је тужилац пружио у току поступка доказе да они нису тачни. У тексту су изнете одређене сумње, а ради се о текстовима који су део текстова у низу текстова који су се бавили актуелним дешавањима, у вези са тужиоцем, о чему су писали и други медији пре спорних текстова.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да тужбени захтев тужиоца није основан, јер је тужилац јавна личност, директор предузећа „ДД“, председник Управног одбора ЕЕ ..., као и Управног одбора „ЖЖ“, па је морао толерисати и трпети критику више него остали грађани, нарочито када се она односи на посао којим се бавио. Слобода информисања је већа када се ради о јавним личностима, него о приватним лицима. Тужилац се бавио послом који је медијски праћен, па самим тим може да очекује да наиђе на одобравање или неодобравање за своје поступке. Посао штампе је да јавност информише о догађајима у вези са јавним личностима и омогући широј јавности увид у дешавања у јавној средини и у важним фирмама, што подразумева критику друштвено негативних појава чак и онда када се не односи директно на вршиоца функције.

По схватању нижестепених судова спорни текстови су били од интереса за јавност, тужилац је био јавна личност везан за актуелна предузећа на која су се односили кривични поступци, па у успостављању равнотеже између заштите приватности тужиоца и права јавности да се упозна са информацијама које се тичу јавних личности, тужилац је морао као јавна личност имати већи степен толеранције,

како је и прописано Законом о јавном информисању и медијима. На тај начин се отвара и шира дискусија о одређеном проблему, на демократски начин и скреће пажња на одређене појаве и догађаје. У спорним текстовима су изнете критичке оцене и подаци државних органа који су верно пренети у вези са кривичним поступцима који су у току и за које тужилац није оспорио да су у току.

Правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиоца. Према одредби члана 4. став 1. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“ број 83/14, 58/15), који је важио у време објављивања спорних текстова прописано је да је јавно информисање слободно и не подлеже цензури. Ставом 3. истог члана је прописано да се не сме угрожавати слободан проток информација путем медија, као ни уређивачка аутономија медија, а нарочито вршење притиска, претњом, односно уценом уредника, новинара или извора информација. Према одредби члана 5. став 1. истог закона путем медија се објављују информације, идеје и мишљења о појавама, догађајима и личностима о којима јавност има оправдани интерес да зна, без обзира на начин на који су прибављене информације у складу са одредбама овог закона, а свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештења су дужна да то право поштују.

Према члану 8. истог закона изабран, постављен, односно именован носилац јавне функције дужан је да трпи изношење критичких мишљења која се односе на резултате његовог рада, а у вези са обављањем његове функције, без обзира на то да ли се осећа лично повређен изношењем тих мишљења. Са друге стране према члану 9. став 1. истог члана уредник и новинар су дужни да са пажњом примереном околностима пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају и личности, провере њено порекло, истинитост и потпуност, пренесу их веродостојно и потпуно и ако су преузете из другог медија да наведу назив тог медија.

У циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа, нико се у медију не сме означити учиниоцем кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правоснажности одлуке (члан 73. Закона о јавном информисању и медијима), а информације из кривичног поступка који је у току могу се објавити ако су изнете на главном претресу или ако су прибављене или су могле бити добијене од органа јавне власти на основу закона којим се уређује приступ информацијама од јавног значаја (члан 74. наведеног закона).

Према члану 79. став 1. Закона о јавном информисању и медијима достојанство личности (част, углед, односно пиетет) лица на које се односи информација, правно је заштићено. Објављивање информације којом се врши повреда части, угледа или пиетета, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својства које нема, односно одрицањем особина или

својства које има, није допуштено, ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи.

Према члану 10. Европске конвенције о људским правима и основним слободама свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа. Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

Заштита према члану 10. није ограничена на изражавање истинитих фактографских исказа (иако истинитост исказа има одређену тежину и важност приликом процењивања) већ обухвата изражавање мишљења као што су критички и вредносни судови. То право обухвата и оне информације и идеје које вређају, шокирају или узнемирују, јер демократско друштво не може постојати без одређеног плурализма, толеранције и широкогрудости. Европски суд за људска права је у својим одлукама исказао несумњив став да се јавља позитивна обавеза да се заштити слобода изражавања тако што ће се обезбедити разумна могућност остваривања права на одговор. Право на одговор је тужиоцу загарантовано законом, али га он није користио. Штампана је дужна да преноси информације и идеје о питањима не само у политици, већ у другим областима од јавног интереса и не само да штампа има задатак да преноси такве информације и идеје, већ јавност има право да их прими (пресуда Лингенс В. Аустрија, представка број 9815/82 пресуда од 08.07.1986. године став 42). Онда када објављивање неких информација доприноси дебати од јавног интереса, тешко се може оправдати било какво мешање у то објављивање. Легитимни циљеви за ограничење слободе изражавања су национална безбедност, јавна безбедност или економска добробит земље, спречавање нереда или криминала, заштита здравља или морала, те заштита права и слобода других.

Нижестепени судови су правилно закључили да право на част и углед је право на поштовање људске личности и угледа које то лице ужива у средини у којој живи и ради. До повреде овог права долази када објављена информација поседује лезиону способност – способност да се нанесе штета, који услов у овом случају није испуњен. Саопштеним мишљењима изнети су вредносни судови, и циљ није био омаловажавање личности тужиоца, а информације и подаци добијени су од Специјалног тужилаштва у вези са одређеним кривичним поступцима који се воде

против тужиоца, што тужилац и није оспорио, није доказао да објављене информације нису истините, нити је тражио објављивање одговора на ове информације. Стога су нижестепени судови правилно закључили да није основан захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете поводом објављивања наведених информација.

Нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права из наведених разлога, а остали ревизијски наводи су истицани у жалби и били правилно оцењени од стране другостепеног суда.

Са изнетих разлога, а на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић